

MALİ ve ADLİ KAPİTÜLASYONLAR

Mustafa Kemal Atatürk

Milli Misak'ın en önemli maddelerinden biri de biliyorsunuz ki kapitülasyonlar meselesidir. Vakıa *mali kapitülasyonlar kaldırılmıştır* diye konuşma vardır. Fakat kaldırılmış olmakla birlikte önümüzde bir sıra mali meseleler koyuyorlar ve her birinin sonunda yine kapitülasyon var. Diyorlar ki *gümrüklere yüzde şu kadar bilmem ne konuyor. Halbuki şu veya bu eşya girmeyecektir diye kanun varken bunu düşünmek için diğer bir kanun yapılıyor.*

Efendiler ben de onlar ile hemfikir olarak düşünebilirim ki, **memleketin serveti lüzumsuz yere dışarı çıkmasın.** Bunu temin eden şey dışarıdan içeriye girecek olan eşyaya gümrük koymaktır. **Devlet bu hususta serbest olmazsa, dışarıdan girecek mal üzerinde etkili olmazsa ve koyacağı gümrük resminde serbest olmazsa bu mesele, kapitülasyon ruhundan hariç sayılabilir mi?** Tabii hayır.. İşte karşımızdakiler bu ve bu gibi noktalarda bizi hala kendi arzularına ram etmek için icbarda bulunuyorlar. Bu mesele en önemli bir meseledir. Şöyle veya böyle olsun demekte milletin ve onu temsil eden Meclis ve Hükümetinin bağımsız olması lazım gelir. Tam bağımsız halde olmak lazım gelir.

Tam bağımsız bulunduktan sonra müspet menfi, faydalı veya zarar verici olan şeyler hakkında hata edilirse onların düzeltilmesi kolaydır. Fakat yeter ki **dış** bize bunu emretmesin. Hariç bunu şimdiye kadar emrediyordu ve halen de emretmek istiyor ve bu emri bize kabul ettirecek barış (anlaşması) yapmak istiyorlar. Bizim milletimiz ve hepimiz içten barış istiyoruz. Barışın anlamı bizce budur. Yoksa hayat ve bağımsızlık sebeplerinden yoksun olan bir şekil ve surette aldanmamaya karar verdik ve aldanmayacağız.

Adli kapitülasyonlara gelince.. Adli kapitülasyonlarda **muhtar mahkeme** adı altında yine adli kapitülasyonları bize kabul ettirmek istiyorlar. Memleketin *kaza* hakkından yoksun olması veyahut *kaza* hakkında kayıtlı olmak tam bağımsızlık ile bağdaştırılmaz.

Kaynakça Atatürk'ün Resmi Yazışmalara Girmemiş Söylev Demeç Yazışma ve Söyleşileri, Sadi BORAK, Kaynak Yayınları, 3. Basım, s. 199-200